

Djelovodni broj: 05-18/23-5

ZAŠTITNIK LJUDSKIH PRAVA I SLOBODA CRNE GORE

NACIONALNI PREVENTIVNI MEHANIZAM

**Po Opcionom protokolu uz Konvenciju UN protiv torture
i drugih surovih, neljudskih ili ponižavajućih kazni ili postupaka**

IZVJEŠTAJ O KONTROLNOM OBILASKU

Odjeljenja za psihijatriju Opšte bolnice u Bijelom Polju

Podgorica, decembar, 2023. godine

Podaci o obilasku

Vrsta obilaska:	Kontrolni obilazak;
Svrha obilaska:	Analiza realizacije preporuka NPM-a
Datum obilaska:	07.07. 2023. godine;
Najava obilaska:	Obilazak nije najavljen;
Tim za obilazak:	Danijela Brajković, savjetnica Zaštitnika; Mensur Bošnjak, savjetnik Zaštitnika ¹ ;

1. Uvod

Zaštitnik, u skladu sa Ustavom Crne Gore² i Zakonom o Zaštitniku Ljudskih prava i sloboda Crne Gore³, vrši poslove Nacionalnog preventivnog mehanizma (NPM) u cilju prevencije mučenja i drugih oblika surovog, nečovječnog ili ponižavajućeg postupanja lica lišenih slobode, a u skladu sa Zakonom o potvrđivanju Opcionog protokola uz Konvenciju protiv torture i drugih surovih, neljudskih ili ponižavajućih kazni ili postupaka⁴.

NPM preduzima mjere za sprječavanje mučenja i drugih oblika surovih, neljudskih ili ponižavajućih kazni ili postupaka, sprovođenjem redovnih i kontrolnih obilazaka mjesta u kojima se nalaze ili se mogu naći lica lišena slobode ili lica kojima je ograničeno kretanje, odlukom suda ili drugog državnog organa.

Članovi tima NPM-a imaju pravo:

- da bez prethodne najave obilaze organe, ustanove i organizacije i pregledaju prostorije u kojima se nalaze ili bi se mogla nalaziti lica lišena slobode;
- na pristup podacima o: organima, ustanovama i organizacijama u kojima se nalaze lica lišena slobode, broju lica lišenih slobode u organu, ustanovi ili organizaciji koju obilaze i o postupanju sa licima lišenim slobode;
- da bez prisustva službenog lica razgovaraju sa licima lišenim slobode i drugim licima koja mogu da daju odgovarajuće informacije u vezi sa sumnjom da se krše ljudska prava u organu, ustanovi ili organizaciji koju obilaze.

---

¹ Svi izrazi koji se u ovom Izveštaju koriste u muškom rodu obuhvataju iste izraze u ženskom rodu.

² Član 81 Ustava Crne Gore;

³ Zakon o Zaštitniku ("Službeni list Crne Gore", br. 042/11 od 15.03.2011, 032/14 od 30.07.2014, 021/17 od 31.03.2017);

⁴ "Službeni list Crne Gore – međunarodni ugovori", br 9/2008;

2. Opšte informacije

Tim NPM izvršio je kontrolni obilazak u cilju uvida u realizaciju preporuka datih u cilju unapređenja postupanja prema pacijentima.

NPM je u septembru 2022. godine obavio redovni obilazak, nakon čega je u izvještaju uputio preporuke Opštoj bolnici Bijelo Polje – odjeljenju za psihijatriju.⁵

Za vrijeme posjete obavljen je razgovor sa načelnikom odjeljenja dr Aleksandrom Zlajićem i sa socijalnim radnicama koje smo zatekli na Odjeljenju.

Na uvid je tražena određena dokumentacija, a u cilju nadzora implementacije datih preporuka.

Kapacitet Odjeljenja je proširen. Na Odjeljenju je bilo smješteno 16 pacijenata , od čega dvoje sudskih.

3. Razgovor sa pacijentima

Razgovori su obavljani sa pacijentima koji su izrazili želju poštujući odnos povjerljivosti.

Pacijent XY , hvali se na odnos osoblja i uslove boravka u ustanovi. Ne navodi pritužbe ni po kom osnovu. Kaže da ima dobre odnose sa ostalima i nije primijetio bilo kakve oblike nasilja niti među pacijentima ili od strane osoblja. Ovo mu je prva hospitalizacija. niti vaspitača prema djeci. Ističe da se vaspitači trude da ih usmjere na pravi put i preporučio bi kaže ovo mjesto svoj djeci koja imaju problema u ponašanju poput njegovih.

Pacijentkinja XZ na Odjeljenje je došla nedavno i nema primjedbi na odnos zaposlenih i uslove boravka.

4. Ispunjenost preporuka

Na osnovu prikupljenih informacija može se zaključiti sljedeće:

Preporuka - da se osoblje edukuje za vođenje radne terapije i da se radno okupaciona terapija sprovodi kontinuirano - **ispunjena**

Tokom prethodnih obilazaka NPM je upućivao na važnost primjene i drugih metoda liječenja, poput radno okupacione terapije koja podrazumijeva brojne manuelne, kreativne, rekreativne, edukativne, misaone, ekspresivne i ostale aktivnosti koje olakšavaju pacijentima da poboljšaju svoje psihičke i fizičke funkcije.

---

⁵ https://www.ombudsman.co.me/img-articles_npm/116/izvje--taj%20o%20obilasku%20ob%20bp.pdf

Kako je timu NPM-a predočeno obezbjeđen je neophodan kadar , a takođe u pripremi je posebna prostorija u kojoj će se realizovati ove aktivnosti.

Preporuka - da se uspostavi poseban registar za evidenciju primjene fizičke sile, izolacije i ograničenja kretanja i da se obezbijedi adekvatna oprema za primjenu ograničenja kretanja.–
nije ispunjena

Potrebno je da Odjeljenje posjeduje poseban registar za evidenciju primjene fizičke sile, izolacije i ograničenja kretanja koji će biti dostupan ukoliko se javi potreba za primjenom ovih mjera, ali opremu koja i dalje nedostaje.

Preporuka – sačiniti poseban Individualni plan liječenja i rehabilitacije, sastavljen od strane medicinskog tima i samog pacijenta (multidisciplinarni pristup – **nije ispunjena**

Od prethodnog obilaska NPM-a nije postignut pozitivan pomak vezan za realizaciju ove preporuke. I dalje ne postoji praksa izrade Individualnog plana liječenja i rehabilitacije.

Individualni pristup liječenju i oporavku, kroz procjenu postojećih kapaciteta i želja samog pacijenta, kroz multidisciplinarni rad tima (psihijatar, psiholog, socijalni radnik, med.sestra/tehničar) i samog pacijenta ostaje i dalje izazov u prkličnom radu.

Preporuka - kutiju za žalbe postaviti na lokaciji na kojoj će biti dostupna svim pacijentima -
ispunjena

Fotografija broj 1. – sanduče za pohvale i žalbe nalazi se na oba sprata na Odjeljenju

propisuje: „Starješina/ka, odnosno lice koje rukovodi organom dužan je da Zaštitniku/ci na njegov/njen zahtjev:

- stavi na raspolaganje sve podatke iz nadležnosti organa kojim rukovodi, bez obzira na stepen tajnosti;
- omogući neposredan uvid u službene spise, dokumenta i podatke, kao i da mu/joj dostavi kopije traženih spisa i dokumenata, bez obzira na stepen tajnosti;
- da mu/joj omogući slobodan pristup svim prostorijama.“

6. Zaključak

Zaštitnik kao NPM ističe da je neophodno raditi na implemenatciji svih preporuka koje su upućene Odsjeku i Upravi bolnice, te kontinuirano unapređivati položaja pacijenata sa problemima mentalnog zdravlja. Važno je staviti akcenat da se zaštita i liječenje osoba sa mentalnim smetnjama obavlja bez diskriminacije i uz zaštitu dostojanstva pacijenta.

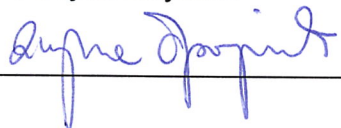
Institucionalni tretman, na psihijatrijskim odjeljenjima, kada je neophodan treba da bude zasnovan na savremenim psihijatrijskim metodama i poštovanju ljudskih prava, u službi interesa pacijenta.

Uz uočene segmente u kojima preporuke Zaštitnika kao NPM-a nisu primjenjene, ističemo da je kroz povjerljiv razgovor sa pacijentima dobijena potvrda o humanom i brižnom odnosu osoblja prema pacijentima. Zaštitnik kao NPM podsjeća da je odnos osoblja prema pacijentu značajan segment tretmana pacijenta, te ohrabruje njegovanje konsultantskog odnosa i interakcije između osoblja i pacijenta. U kontaktu ljekara i pacijenta razvija se specifičan odnos, koji utiče na pacijenta ne samo u tom trenutku, nego velikim dijelom određuje i njegov stav prema bolesti, tegobama i simptomima koje ima.

****

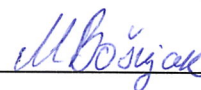
Savjetnici Zaštitnika za zaštitu od torture, bezbjednost i NPM

Danijela Brajković

Mensur Bošnjak
